

Spis treści

Wprowadzenie	1
Podstawy prawne	2
Obowiązujące terminy	3
I. Wytyczne dotyczące rozpoznawania i reagowania na objawy krzywdzenia Dzieci	4
II. Procedury dotyczące kontroli pracowników Straży przed dopuszczeniem do zajęć z Małoletnimi w zakresie spełniania przez nich warunków niekaralności za przestępstwa przeciwko wolności seksualnej i obyczajowości	5
III. Zasady dotyczące zapewnienia bezpiecznych relacji pomiędzy dziećmi, a pracownikami Straży	6
IV. Procedury podejmowania interwencji w sytuacji podejrzenia krzywdzenia Małoletniego lub posiadania informacji o krzywdzeniu Małoletniego	7
V. Zasady udostępniania pracownikom Straży, Małoletnim ich opiekunom, rodzicom/ opiekunom prawnym standardów ochrony Małoletnich do zapoznania	8
VI. Wytyczne dotyczące bezpiecznych relacji między małoletnimi zachowania niedozwolone	9
VII. Procedury ochrony Dzieci przed treściami szkodliwymi w Internecie oraz utwalonymi w innej formie	10
VIII. Plan wsparcia Małoletniego po ujawnieniu krzywdzenia	11
IX. Kontrola stosowania standardów	12

Wprowadzenie

Staż Miejska Oława, działając na rzecz zapewnienia porządku publicznego społeczności lokalnej, wprowadza Standardy Ochrony Małoletnich przed krzywdzeniem. Ich podstawowym celem jest zwiększenie bezpieczeństwa małoletnich, w tym ich ochrony godności i poszanowania ich praw zgodnie z wymaganiami ustawy z dnia 13 maja 2016 r. o przeciwdziałaniu zagrożeniom przestępczością na tle seksualnym i ochronie małoletnich (t.j. Dz.U. 2024.560).

Główną zasadą wszystkich działań podejmowanych przez funkcjonariuszy i pracowników Straży Miejskiej Oława oraz osób z nimi współpracujących (wolontariusze, przedstawiciele instytucji i firm) jest działanie w jak najlepszym interesie małoletniego (dziecka) i dla jego dobra. Za niedopuszczalne uważane jest stosowanie wobec małoletnich przemocy w jakiegokolwiek formie (fizyczna, psychiczna, seksualna).

Standardy Ochrony Małoletnich:

1. obowiązują wszystkich funkcjonariuszy i pracowników Straży Miejskiej Oława;
2. zawierają wytyczne dotyczące postępowania w razie wystąpienia zagrożenia bezpieczeństwa i dobra dzieci;
3. obejmują:
 - 1) Procedury kontroli osób przed dopuszczeniem do zajęć z dziećmi w zakresie spełniania przez nie warunków niekaralności sprawców przestępstw na tle seksualnym.
 - 2) Zasady mające na celu zapewnienie bezpiecznych relacji pomiędzy dzieckiem, a funkcjonariuszami i pracownikami.
 - 3) Procedury i zasady podejmowania interwencji w sytuacji kiedy zaistnieje podejrzenie krzywdzenia lub wejścia w posiadanie informacji o krzywdzeniu małoletniego.
 - 4) Zasady składania zawiadomień o podejrzeniu popełnienia przestępstwa na szkodę dziecka, a także zawiadomienia sądu opiekuńczego.
 - 5) Procedury udostępniania standardów do ich stosowania funkcjonariuszom i pracownikom straży, małoletnim i ich opiekunom.

-
- 6) Zasady dotyczące bezpiecznych relacji między małoletnimi, w szczególności zachowań niedozwolonych.
 - 7) Procedury ochrony dzieci przed treściami szkodliwymi w Internecie oraz utrwalonymi na nośnikach.
 - 8) Ustalanie planu postępowania we wsparciu małoletniego po ujawnieniu jego krzywdzenia.

Standardy Ochrony Małoletnich w Straży Miejskiej Oława udostępnione są publicznie w wersji skróconej. Wersję pełną dokumentu udostępnia się w wersji elektronicznej na żądanie. Z dokumentem w wersji pełnej zapoznaje się wszystkich strażników Straży Miejskiej Oława.

Podstawy prawne

1. Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. (Dz.U.1997.78, 483 ze zm.);
2. Konwencja o prawach dziecka przyjęta przez Zgromadzenie Ogólne Narodów Zjednoczonych dnia 20 listopada 1989 r. (Dz.U.1991.120.526 ze zm.); Ustawa z dnia 25 lutego 1964 r. Kodeks rodzinny i opiekuńczy (t.j. Dz. U.2023.2809);
3. Ustawa z dnia 28 lipca 2023 r. o zmianie ustawy - Kodeks rodzinny i opiekuńczy oraz niektórych innych ustaw (Dz.U.2023.1606);
4. Ustawa z dnia 13 maja 2016 r. o przeciwdziałaniu zagrożeniom przestępczością na tle seksualnym i ochronie małoletnich (t.j. Dz.U.2024.560);
5. Ogólne rozporządzenie o ochronie danych 2016/679;(Dz.U.U.E.L.2016.119.1)
6. Ustawa z dnia 10 maja 2018 r. o ochronie danych osobowych (t.j. Dz.U.2019 .1781);
7. Ustawa o prawach autorskich i pokrewnych z dnia 4.02.1994 r. (Dz.U.1994. 83)
8. Ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks karny (t.j. Dz.U.2024.17);
9. Ustawa z dnia 23 kwietnia 1964 r. Kodeks cywilny (t.j. Dz.U.2024.1061).

Obowiązujące pojęcia

1. **Komendant** - Komendant Straży Miejskiej Oława;
2. **Straż** - Straż Miejska Oława;
3. **SOM** - Standardy Ochrony Małoletnich przed krzywdzeniem
4. **Pracownik straży** - pracownik lub funkcjonariusz Straży;
5. **Prowadzący zajęcia** - osoba/y wyznaczone przez Komendanta do prowadzenia zajęć z dziećmi;
6. **Osoby współpracujące ze Strażą** – funkcjonariusze lub pracownicy instytucji, bądź firm współpracujących i wspierających Straż (Policja, Straż Pożarna, itp.);
7. **Osoba odpowiedzialna za SOM** - wyznaczona przez Komendanta osoba sprawująca nadzór nad realizacją SOM przed krzywdzeniem w Straży;
8. **Z-ca Komendanta Straży** - osoba odpowiedzialna za SOM;
9. **Przedstawiciel Komendanta** - z-ca Komendanta Straży lub inna wyznaczona osoba;
10. **Dane osobowe dziecka** - wszystkie informacje umożliwiające jego identyfikację w sposób bezpośredni lub pośredni;
11. **Dziecko** - każda osoba, która nie ukończyła 18 roku życia;
12. **Małoletni** – dziecko;
13. **Inne osoby** - osoby, które w związku z wykonywaniem swoich obowiązków uzyskały informację o krzywdzeniu małoletniego lub inne szczegóły dotyczące sprawy;
14. **Opiekun Małoletniego** - osoba uprawniona do jego reprezentowania (rodzic lub opiekun prawny, rodzic zastępczy).
15. **Zgoda Opiekuna Małoletniego** - zgoda co najmniej jednego z rodziców/opiekunów prawnych. Jeżeli pomiędzy rodzicami czy opiekunami prawnymi nie doszło do porozumienia należy ich poinformować o konieczności rozstrzygnięcia tej sprawy przez Sąd.
16. **Krzywdzenie dziecka** - popełnienie czynu zabronionego lub czynu karalnego na szkodę Małoletniego przez inną osobę/ pracownika Straży, w tym jego zaniedbywanie. Pojęcie to obejmuje przemoc, która zachodzi wtedy, kiedy jedna osoba odnosi się do drugiej w sposób niezgodny z wymaganiami relacji, która je łączy:
 - 1) **przemoc fizyczna** - celowe zadawanie bólu, uszkodzenie ciała lub groźba uszkodzenia ciała powodujące jego uszkodzenia np. opuchlizna, złamania, zwichnięcia,, otarcia, siniaki, siniaki w nietypowych miejscach ciała, np. okularowe w okolicy oczu, ślady palców i przedmiotów na ciele, rany cięte, poparzenia w tym okrągłe punktowe poparzenia, skarpetkowe odparzenia.

- 2) **przemoc emocjonalna** - powtarzające się działania mające na celu poniżenie, upokorzenie i ośmieszanie dziecka, manipulowanie nim, brak wsparcia, i miłości, stawianie wygórowanych wymagań, którym nie jest w stanie sprostać.
- 3) **przemoc seksualna** - każde zachowanie prowadzące do seksualnego zaspokojenia, którego ofiarą jest dziecko. Może to być kontakt fizyczny (dotykanie, współżycie, inne czynności) oraz sytuacje bez kontaktu fizycznego (pokazywanie małoletniemu materiałów pornograficznych, podglądanie, ekshibicjonizm). Może to być jednorazowy incydent lub powtarzający się przez długi czas;
- 4) **zaniedbanie** - brak zaspokojenia podstawowych potrzeb zarówno materialnych jak i emocjonalnych małoletniego do których zobowiązani są rodzice lub opiekunowie prawni. Wliczają się do tego: brak odpowiedniego pożywienia, odzieży, schronienia, opieki medycznej, bezpieczeństwa, brak nadzoru nad prawidłowym wypełnianiem obowiązku szkolnego.

I. Wytyczne dotyczące rozpoznawania i reagowania na objawy krzywdzenia Dzieci

1. Pracownicy Straży w ramach wykonywanych obowiązków mają obowiązek zwracać szczególną uwagę na objawy krzywdzenia Małoletnich;
2. Pracownik Straży, który jest świadkiem lub podejrzewa, że Dziecko jest krzywdzone zobowiązany jest do odpowiedniej reakcji i udzielenia stosownej pomocy.
3. Pracownicy Straży i inne osoby, które w związku z wykonywaniem swoich obowiązków uzyskały informację o krzywdzeniu małoletniego lub inne szczegóły dotyczące sprawy, zobowiązane są do zachowania tajemnicy oprócz niezbędnych informacji przekazywanych kierownictwu Straży oraz uprawnionym instytucjom;
4. Pracownicy Straży zobowiązani są do zapewnienia bezpieczeństwa małoletnich zgodnie ze swoimi kompetencjami i obowiązującym prawem.

II. Procedury dotyczące kontroli pracowników Straży przed dopuszczeniem do zajęć z Małoletnimi w zakresie spełniania przez nich warunków niekaralności za przestępstwa przeciwko wolności seksualnej i obyczajowości.

1. Z-ca Komendanta Straży sprawujący nadzór nad realizacją SOM w Straży weryfikuje w Rejestrze sprawców przestępstw seksualnych każdego Pracownika Straży przed dopuszczeniem jej do pracy z osobą małoletnią.
2. Wszyscy Pracownicy Straży dopuszczeni do pracy z Małoletnimi mają obowiązek stosować SOM.

III. Zasady dotyczące zapewnienia bezpiecznych relacji pomiędzy dziećmi, a pracownikami Straży

Zasady bezpiecznych relacji mają określić jakie zachowania i praktyki są niedozwolone w pracy z małoletnimi. Muszą być one dostosowane do realiów funkcjonowania straży i dotyczą następujących aspektów:

1. W przypadku bezpośredniego kontaktu z małoletnim musi być on oparty na poszanowaniu jego intymności i godności.
2. Rodzaje kontaktów:
 - 1) kontakty w czasie zajęć edukacyjnych – reakcja w bezpośrednim kontakcie fizycznym jest dopuszczalna w sytuacjach zagrożenia życia i zdrowia i dotyczy konfliktów pomiędzy małoletnimi (rozdzielenie zwaśnionych, przytrzymanie),
 - 2) działania z zakresu pomocy przedmedycznej,
 - 3) zagrożenie lub panika spowodowane czynnikami zewnętrznymi (pożar, intensywne zjawiska atmosferyczne, niebezpieczne zachowania osób trzecich itp.). Zabronione są takie czynności jak: popychanie, uderzanie, wykręcanie rąk, duszenie, kopanie, szarpanie czyli intencjonalne zachowania wzbudzające poczucie zagrożenia lub noszące znamiona przemocy fizycznej,
 - 4) elementy erotyzacji w relacji czyli np. flirt słowny, dwuznaczny żart, zły dotyk, wyzywające spojrzenie,
 - 5) obcowanie płciowe i inne czynności seksualne.
3. Rozmowa i kontakty słowne z małoletnim powinny być pozbawione wrogiego nastawienia, wulgarnych, agresywnych, złośliwie ironicznych komentarzy. Nie powinny wzbudzać w dziecku poczucia zagrożenia, obniżać i niszczyć poczucia wartości (negatywne ocenianie, reakcja nieadekwatna do sytuacji, wzbudzanie poczucia winy, negowanie uczuć), upokarzać (wyszydzanie,

-
- naigrywanie się, ośmieszanie na forum), naruszać granic (niezachowywanie odpowiedniego dystansu, podteksty o charakterze erotycznym).
4. Pracownicy Straży zobowiązani są do traktowania obiektywnego, sprawiedliwego, bezinteresownego i z szacunkiem małoletnich oraz równego traktowania bez względu na pochodzenie, rasę, wyznanie czy narodowość.
 5. Równe traktowanie zabrania wyłącznego skupienia uwagi na wybranych osobach przy jednoczesnym ignorowaniu potrzeb pozostałych, dawanie przywilejów tylko niektórym i pozbawianie ich pozostałych, niesprawiedliwe przydzielanie zadań - nieadekwatne do możliwości i wieku, zwolnienie z wykonywania poleceń w nieuzasadnionych sytuacjach, przyzwolenie i brak reakcji na nieformalną dominację w grupie i tworzenie hierarchii przez negatywne jednostki, ustalanie przez nie i wdrażanie nieformalnych zasad. Przyzwolenie na wykorzystywanie młodszych i słabszych przez starszych i silniejszych.
 6. Kontakty bezpośrednie, telefoniczne i online z dzieckiem poza strażą w celu zaspokojenia przez dorosłego własnych potrzeb społecznych lub emocjonalnych są niedopuszczalne, jak również namawianie do zachowań niezgodnych z prawem, dających poczucie faworyzowania i wyróżnienia.
 7. Dyscyplinowanie – komunikowanie małoletniemu, że jego postawa w danym momencie nie jest właściwa i przekracza postavione granice. Dyscyplinowanie ma na celu kształtowanie trwałego systemu wartości, adekwatnego poziomu samooceny oraz umiejętności podejmowania trafnych decyzji. Niedopuszczalne są takie formy jak: upokorzenie, poniżenie oparte na wykorzystywaniu przewagi fizycznej, psychicznej.
 8. Rodzice i opiekunowie prawni małoletnich mają prawo do pozyskania wszelkich informacji na temat funkcjonowania dziecka na terenie Straży.

IV. Procedury podejmowania interwencji w sytuacji podejrzenia krzywdzenia Małoletniego lub posiadania informacji o krzywdzeniu Małoletniego

1. Zakres obowiązków pracowników Straży w sytuacji podejrzenia lub uzyskania informacji o krzywdzeniu dziecka:
 - 1) Przedstawiciel Komendanta przyjmuje zgłoszenie o krzywdzeniu lub podejrzeniu krzywdzenia małoletniego i sporządza notatkę:
 - A. w przypadku zagrożenia zdrowia lub życia małoletniego zawiadamia Policję oraz rodziców/opiekunów prawnych;
 - B. w przypadku, gdy małoletni ma obrażenia przeprowadza go razem z opiekunem do miejsca udzielania pomocy;
 - C. dba o realizację treści z zakresu bezpieczeństwa i profilaktyki w czasie spotkania z grupą;
 - D. dba o to, aby opiekunowie, rodzice/opiekunowie prawni znali obowiązujące w straży Standardy ochrony małoletnich;
 - E. zachęca opiekunów, rodziców/opiekunów do angażowania się w działania na rzecz ochrony małoletnich;
 - 2) pozostali pracownicy straży reagują na objawy przemocy oraz niepokojące zachowania, których mogą być świadkami oraz zgłaszają obserwowane niepokojące sygnały opiekunowi/om grupy lub kierownictwu Straży.
2. Procedura postępowania w przypadku podejrzenia, że małoletni jest ofiarą przemocy domowej:
 - 1) przyjęcie informacji o podejrzeniu krzywdzenia dziecka i sporządzenie notatki służbowej;
 - 2) pracownik informuje o zdarzeniu kierownictwo straży (jeśli wymaga tego sytuacja po zbadaniu sprawy);
 - 3) jeżeli stan dziecka wskazuje na bezpośrednie zagrożenie jego zdrowia i życia należy wezwać Pogotowie Ratunkowe po wcześniejszym powiadomieniu rodziców lub opiekunów prawnych);
 - 4) kierownictwo straży pisemnie informuje odpowiednie instytucje;
3. Procedura postępowania w przypadku podejrzenia, że dziecko jest ofiarą przemocy ze strony pracownika Straży.
 - 1) osoba podejrzewająca krzywdzenie małoletniego zgłasza fakt kierownictwu Straży;
 - 2) kierownictwo straży zajmuje się zbadaniem sprawy (rozmawia z dzieckiem w obecności opiekuna, rodzica/opiekuna prawnego, rozmawia z pracownikiem Straży na temat podejrzenia krzywdzenia, rozmawia z innymi pracownikami straży na temat zdarzenia, prowadzi obserwację);

-
- 3) kierownictwo Straży po potwierdzeniu informacji podejmuje działania zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa ogólnego powiadamiając Policję i/lub Prokuraturę;
 - 4) w przypadku, gdy podejrzenie krzywdzenia zgłaszają rodzice lub opiekunowie prawni małoletniego pracownik lub kierownictwo sporządza notatkę i powiadamia stosowne instytucje.
4. Procedura interwencji w sytuacji krzywdzenia małoletniego w Straży przez opiekuna, rodzica/opiekuna prawnego lub pełnoletniego członka rodziny innego dziecka.
 - 1) świadek krzywdzenia dziecka przez rodzica lub dorosłego członka rodziny innego dziecka zgłasza fakt opiekunowi lub prowadzącemu z ramienia Straży;
 - 2) prowadzący i opiekun przeprowadzają rozmowę z wyżej wymienionymi osobami na temat zdarzenia i informują o możliwych sposobach rozwiązania sytuacji;
 - 3) o zdarzeniu i przeprowadzonej rozmowie informują rodziców/prawnych opiekunów dziecka;
 - 4) poszkodowanemu małoletniemu udzielają wsparcia;
 - 5) pracownik Straży sporządza notatkę;
 - 6) kierownictwo powiadamia o fakcie Policję.
 5. Procedura postępowania w przypadku krzywdzenia małoletniego przez rówieśników.
 - 1) pracownik Straży ma obowiązek natychmiast reagować na wszelkie akty agresji i przemocy;
 - 2) pracownik Straży razem z opiekunem grupy przeprowadzają rozmowę z ofiarą i sprawcą przemocy, nakłaniają sprawcę do przeprosin i zadośćuczynienia;
 - 3) w przypadku zagrożenia zdrowia lub życia dziecka pracownik Straży wzywa Pogotowie Ratunkowe i dopilnowuje powiadomienia rodziców/prawnych opiekunów przez opiekuna grupy;
 - 4) jeżeli akty agresji powtarzają się pracownik Straży i opiekun grupy przeprowadzają rozmowę z krzywdzonym dzieckiem o szczegółach zdarzeń (gdzie i kiedy mają miejsce, jaka jest ich częstotliwość itp.), rozmawiają ze sprawcą/sprawcami oraz z ewentualnymi świadkami;
 - 5) dziecku będącemu ofiarą przemocy zapewniają wsparcie psychiczne zgodnie z jego potrzebami;
 - 6) nad małoletnim sprawcą przemocy sprawuje się stałą opiekę i kontrolę;
 - 7) jeżeli wymaga tego sytuacja pracownik straży razem z opiekunem grupy z małoletnimi świadkami zdarzenia omawia przebieg kładąc nacisk na to, jak radzić sobie w trudnych sytuacjach i prawidłowo reagować na krzywdzenie, komu zgłaszać sytuacje w których dochodzi do takiego zdarzenia.
 - 8) jeżeli sprawca agresji/przemocy jest nieznany, opiekun, pracownik, kierownictwo straży po rozpoznaniu sprawy informuje rodziców/opiekunów prawnych poszkodowanego o zdarzeniu i o możliwości zawiadomienia Policji.
 6. Procedura postępowania w przypadku ujawnienia przemocy w Internecie.
 - 1) świadek posiadający wiedzę o cyberprzemocy informuje o tym fakcie opiekuna, pracownika lub kierownictwo Straży, a ten zobowiązany jest ustalić sprawcę i wyjaśnić zdarzenie, zapewnić wsparcie psychiczne poszkodowanemu, przeprowadzić rozmowę ze sprawcą, ustalić okoliczności zdarzenia, zobowiązać go do usunięcia materiałów z sieci i do zaprzestania procederu. Opiekun musi powiadomić rodziców/opiekunów prawnych poszkodowanego o zdarzeniu, a także rodziców/opiekunów prawnych sprawcy i omówić z nimi zachowanie dziecka. Zarówno rodzicom/opiekunom prawnym poszkodowanego jak i sprawcy należy udzielić informacji o punktach udzielających profesjonalnej pomocy psychologiczno-pedagogicznej. Jeżeli sprawca nie stosuje się do ustaleń i nadal krzywdzi małoletniego straż zawiadamia policję.
 - 2) jeżeli sprawca cyberprzemocy jest nieznany opiekun grupy pracownik lub kierownictwo Straży po rozpoznaniu sprawy informuje rodziców/opiekunów prawnych poszkodowanego o zdarzeniu i o możliwości zawiadomienia Policji.

V. Zasady udostępniania pracownikom Straży, Małoletnim ich opiekunom, rodzicom/ opiekunom prawnym standardów ochrony Małoletnich do zapoznania

1. Każdy pracownik Straży ma obowiązek zapoznać się ze SOM.
2. Małoletni adekwatnie do wieku zostają zapoznani ze SOM, pracownicy i opiekunowie dokładają wszelkich starań, aby było to dla wszystkich zrozumiałe.

-
3. Rodzice/opiekunowie prawni małoletnich zostają poinformowani o wprowadzeniu przez Straż SOM, a także, że mają możliwość zapoznania się z nimi osobiście lub za pośrednictwem opiekuna/ów grupy lub pracowników Straży.

VI. Wytyczne dotyczące bezpiecznych relacji między małoletnimi zachowania niedozwolone

1. Relacje między małoletnimi powinny cechować się przede wszystkim wzajemnym szacunkiem, przy uwzględnianiu godności i potrzeb wszystkich.
2. Za absolutnie niedopuszczalne uważa się stosowanie przemocy wobec innego małoletniego w jakiejkolwiek formie, nie wolno znęcać się nad słabszymi, używać wulgarnego, obraźliwego języka, nie wolno wzajemnie się zawstydzać, upokarzać, lekceważyć i obrażać, ani krzyczeć na innych.
3. Małoletni mają obowiązek szanować prawo innych do prywatności.
4. Dzieciom nie wolno używać przekleństw, obraźliwych gestów, żartów, uwag, nawiązywać w wypowiedziach do czynności lub atrakcyjności seksualnej, a także wykorzystywać wobec słabszych przewagi fizycznej.
5. Małoletnich obowiązuje zakaz utrwalania wizerunku innych (filmowanie, nagrywanie głosu, fotografowanie), gdy nie wyrazili oni na to zgody i w sytuacjach, które mogą być dla nich zawstydzające lub obraźliwe.

VII. Procedury ochrony Dzieci przed treściami szkodliwymi w Internecie oraz utrwalonymi w innej formie

1. Rozwiązania obowiązujące w Straży bazują na aktualnych standardach bezpieczeństwa.
2. Małoletnich obowiązują zasady korzystania z Internetu, a także procedura określająca działania, które będą podjęte w razie znalezienia niebezpiecznych treści na podłączonych urządzeniach.
3. W sytuacji korzystania z dostępu do Internetu pod nadzorem pracownika Straży ma on obowiązek poinformowania małoletnich o zasadach bezpiecznego korzystania z sieci, a opiekun grupy czuwa nad bezpieczeństwem korzystania z dostępu podczas zajęć.

VIII. Plan wsparcia Małoletniego po ujawnieniu krzywdzenia

1. Rozpoznanie sygnałów, które wskazują na krzywdzenie dziecka, sprawdzenie ich poprzez zbieranie dodatkowych informacji.
2. W przypadku dostrzeżenia sygnałów przez pracownika Straży należy je zweryfikować, zbierając informacje pochodzące od innych pracowników Straży i opiekuna grupy. Należy zwrócić szczególną uwagę na ślady pobicia, niechęć do wykonywania niektórych czynności, oznaki bólu przy poruszaniu się itp. W razie potrzeby należy powiadomić służby i instytucje zajmujące się małoletnim i jego rodziną w celu sprawdzenia posiadanych informacji i podjęcie działań
3. Zdobycie wiedzy o sytuacji w której doszło do krzywdzenia małoletniego.
4. Każdy pracownik Straży powinien być odpowiedzialny i gotowy do natychmiastowej reakcji w sytuacji zagrożenia dobra małoletniego.

IX. Kontrola stosowania standardów

1. Osobą odpowiedzialną za kontrolę realizacji SOM jest przedstawiciel wyznaczony przez Komendanta.
2. Pracownicy Straży, opiekunowie, rodzice/opiekunowie prawni, mogą proponować zmiany w SOM i wskazywać na naruszenia zapisów.
3. Straż wprowadza na bieżąco niezbędne zmiany w SOM i informuje o tym wszystkich zainteresowanych przy wykorzystaniu informacji publikowanych na BIP.